

юридичної) освіти та наявність посвідчення водія. Тобто професійні показники кандидата на початковому етапі відбору набувають все більшого значення. Ця тенденція характерна для більшості європейських країн. Так, наприклад, у Великобританії кандидати на службу в поліцію зобов'язані мати вищу юридичну освіту. Така вимога сприяє реалізації і наступного принципу – принципу економічності, оскільки МВС України буде економити на освіті поліцейських значні державні кошти.

Принцип економічності виявляється у заощадженні коштів держави, пов'язаних із достроковими звільненнями поліцейських, судовими позовами щодо неправомірних дій поліцейських та ін., оскільки відбувається відбір саме тих осіб, які мають мотивацію та здібності до виконуваної роботи. Незважаючи на витрачені державні кошти на отримання максимального об'єму інформації про кандидата на службу та її обробку, економія в даному випадку працює на перспективу.

Як підсумок, необхідно наголосити на необхідності комплексного дотримання даних принципів під час рекрутування та відбору кандидатів до всіх органів та підрозділів МВС України, що сприятиме ефективності даного процесу зокрема та кадрової роботи в цілому.

Долгополова Марина Михайлівна,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

У сучасних умовах кардинальної перебудови усіх сфер українського суспільства, демократизації публічних відносин та децентралізації державної влади одним з основних напрямів розвитку системи МВС України є підготовка висококваліфікованих працівників, які будуть здатні адаптуватися до умов міжнародної конкуренції. Професіоналізм поліцейських, працівників органів внутрішніх справ безпосередньо залежить від рівня відповідної професійної підготовки. Складна та обтяжена військовим конфліктом криміногенна ситуація змушує визначати необхідність підвищення якості підготовки спеціалістів правоохоронної діяльності, перегляду багатьох "традиційних" підходів у питаннях освіти. З приводу цього дослідження та адаптація до українських реалій європейської системи професійної поліцейської освіти має велике значення, оскільки саме вона може служити тією базою, яка закладає якість та результативність підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації поліцейських у контексті забезпечення дотримання і захисту

прав, свобод і законних інтересів людини та громадянина, а також забезпечення у відносинах між громадянином та державою принципу верховенства права відповідно до норм ЄС.

Зрозуміло, що вивчення зарубіжного досвіду не означає його прямого перенесення у практичну діяльність національних органів правопорядку. Однак аналіз цієї діяльності та використання окремих підходів або елементів, безумовно, є дуже корисним. Відомо, що вивчення досягнень інших завжди збагачує власну діяльність, дає можливість внесення до неї необхідних корективів, розкриває ще не використанні можливості [1, с. 6].

Підвищення інтелектуального рівня, мотиваційної правосвідомості суб'єктів, які проходять первинну підготовку для роботи в поліції, є одним з головних напрямів формування професійного, фахового працівника. Становлення та розвиток професійних якостей поліцейського залежать насамперед від рівня початкової підготовки, яка займає центральне місце у структурі професійної підготовки кадрового апарату для поліції в зарубіжних країнах [2].

Головною метою цієї підготовки є навчання загальним навичкам поліцейської служби, посадовим обов'язкам, можливості діяти вчасно та оперативно в будь-яких професійних обставинах. Передусім слід зупинитися на тих напрямках первинної підготовки співробітників поліції в країнах Європи, які можливо оптимізувати та адаптувати до українських реалій:

1. Усі особи, які бажають працювати в системі Національної поліції обов'язково повинні проходити початкову підготовку.

Відповідно до ст. 73 Закону України "Про Національну поліцію", первинну професійну підготовку проходять поліцейські, які вперше прийняті на службу в поліцію, з метою набуття спеціальних навичок, необхідних для виконання повноважень поліції, за відповідними навчальними програмами (планами), затвердженими Міністерством внутрішніх справ України. Порядок і умови проходження первинної професійної підготовки визначає Міністерство внутрішніх справ України [3].

2. Процес навчання повинен відбуватися в межах міжрегіональних спеціалізованих "тренінгових центрів підготовки поліцейських". Початковий курс навчання може тривати від 8 до 18 тижнів.

Навчання поліцейських України розпочалося в кожному регіоні на базах ВНЗ системи МВС та училищ професійної підготовки і триває вісім тижнів. Щоб вивчити навчальний матеріал, слухачам відведено доволі стислі терміни, чого не достатньо, аби отримати необхідні знання для подальшої професійної діяльності. За цей час слухачі повинні опанувати 25 навчальних дисциплін. В кінці навчання слухачів чекають підсумкові іспити. Лише після успішного їх складання майбутні поліцейські складуть присягу. Полісмени повинні бути, в певному розумінні, універсальними [4].

3. До кандидатів, які бажають працювати у правоохоронних структурах, повинні висуватися певні мінімальні кваліфікаційні вимоги, які включають: бути громадянином України; досягти 21-річного віку; мати атестат середньої

школи, коледжу або іншого закладу; бути у добрій фізичній формі; мати дійсні водійські права; не мати судимості.

Процес відбору кандидатів до служби в поліції та їх навчання залежить від рівня освіти, оскільки культурний та освітній рівень поліцейських може розглядатися сьогодні як головний фактор, що забезпечує прогресивний розвиток поліції, а поліцейська освіта – як значний резерв підвищення ефективності поліцейської діяльності. Спираючись на норми ст. 49 Закону України "Про Національну поліцію", на службу в поліції можуть бути прийняті громадяни України віком від 18 років, які мають повну загальну середню освіту, незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, які володіють українською мовою. Вимоги щодо умов проведення конкурсного відбору визначено у наказі МВС України № 1631 від 25.12.2015 р. "Типовий порядок проведення конкурсу на службу до поліції та/або зайняття вакантної посади", наказі МВС України № 1582 від 12.01.2016 р. "Порядок обстеження на предмет виявлення алкогольної, наркотичної та токсичної залежності кандидатів на службу в поліцію".

4. В умовах підвищення значення практичної направленості процесу підготовки, пошуку нових форм навчання значну зацікавленість представляють активні групові методики оволодіння професією. Постійне впровадження технології поєднання імітаційного та теоретичного навчання в рамках первинної професійної підготовки надає можливість формування навичок колективної співпраці, підвищення рівня розумової діяльності, розвитку професійного мислення.

5. Зосереджувати увагу майбутніх поліцейських у період початкового навчання потрібно не тільки на тактико-спеціальній, правозастосовчій направленості, а й на детальних аспектах вивчення основ професійної етики та культури, навичок та можливостей поведінки в конфліктних ситуаціях, стресостійкості. Саме ці акценти нададуть можливість у подальшому підтримувати престиж та імідж поліцейської справи.

6. Потрібно провести масштабну модернізацію матеріально-технічної бази та інформативно-методичного забезпечення "центрів початкової підготовки поліцейських" (оснащення тренажерами, імітаційними центрами моделювання практичних занять, сучасними інформаційними системами, оснащенням полігонів).

Первинна професійна підготовка є провідним фактором, який впливає на процес виконання поліцією своїх функцій. Останнім часом можна констатувати позитивні зміни в цьому напрямку. Чим більше кваліфікованих, мотивованих співробітників поліції працює в оновленій структурі, тим більше громадян задоволені результатами поліцейської діяльності. Проблема постає у якості підготовки. Вважаємо, що при дотриманні вищезазначених напрямів необхідного удосконалення системи первинної підготовки співробітників поліції (хоча вони не є вичерпаними) можна підготувати кваліфікованих професіоналів правозастосовчої діяльності.

1. Реформування поліції в країнах Центральної та Східної Європи. Процес і прогрес / П. Абрахам, Д. Бахрач, А. Бек та ін. ; за ред. М. Капаріні. – К., 2005.
2. Професійна підготовка співробітників поліції в зарубіжних країнах: досвід і можливості його використання : навчальний посібник. – К., 1995.
3. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua>.
4. Як проходять підготовку поліцейські Волині // Сайт Інформаційний портал Волиньінфо. – 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://volyninfo.com>

Кириченко Олег Вікторович
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри кримінально-правових
дисциплін юридичного факультету
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПІДГОТОВКА ПРАЦІВНИКІВ ДЛЯ СЛІДЧИХ ТА ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН ПРОБЛЕМИ

Успішність реалізації державної політики протидії злочинності залежить від ефективності здійснення кадрової політики. На жаль, в органах внутрішніх справ (далі – ОВС) із року в рік погіршувалася робота з персоналом, у результаті чого з різних причин зі служби звільнялася значна кількість працівників слідчих та оперативних підрозділів, які мали великий досвід роботи, що призводило насамперед до втрачання наступності поколінь. Тому одним із актуальних питань реформування ОВС було визначено підготовку висококваліфікованих фахівців для Національної поліції України, у тому числі й для підрозділів, які безпосередньо здійснюють протидію злочинності.

З метою визначення потреб практики щодо підготовки фахівців підрозділам кадрового забезпечення територіальних органів Національної поліції необхідно ретельно аналізувати та прогнозувати потреби практичних підрозділів у фахівцях за спеціалізацією підготовки, на підставі чого повинна визначатися щорічно кількість набору курсантів у вищі навчальні заклади МВС України (далі – ВНЗ МВС України). Зазначене є можливим за умови розроблення та запровадження сучасної концепції підбору та підготовки працівників для слідчих та оперативних підрозділів Національної поліції.

Так, в Україні, згідно з Концепцією реформування МВС України в Національну поліцію, у першому кварталі 2017 року повинен запрацювати інститут детективів. Детективами, наприклад у США, вважають оперативників та слідчих, які спільно працюють над тим, щоб отримати інформацію та розкрити злочин. Існують два різновиди детективів: 1) детектив-слідчий, який діє на